Adviescollege toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw mr. drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

ATR, Adviescollege toetsing regeldruk
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie [redacted]
Uw referentie

Datum 4 augustus 2022
Betreft Wet digitaal vergaderen decentrale overheden

Geachte mevrouw Bruins Slot,

Op 4 juli 2022 is de voorgenomen *Wet digitaal vergaderen decentrale overheden* voor toetsing aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Het wetsvoorstel regelt de (permanente) mogelijkheid voor gemeenteraden, provinciale staten, eilandsraden en algemene besturen van waterschappen om digitaal in plaats van fysiek te vergaderen. Tot 1 juli 2022 bestond deze mogelijkheid op grond van de *Tijdelijke wet Digitale Beraadslaging en Besluitvorming*. Op grond van de ervaringen met digitaal vergaderen in de Corona-periode is de wens van decentrale overheden om ook in de toekomst digitaal te kunnen vergaderen. Het onderhavig wetsvoorstel voorziet in deze mogelijkheid. Verder regelt het een experimenteermogelijkheid om ervaring op te doen met hybride vergaderingen waarbij deelnemers fysiek of digitaal op een gelijkwaardige wijze deel kunnen nemen. Dit experiment heeft tot doel helder te krijgen of hybride vergaderingen permanent mogelijk gemaakt zouden moeten worden.

De keuze om al dan niet gebruik te maken van de mogelijkheid om digitaal te vergaderen is aan de decentrale overheden. Het wetsvoorstel kent enkele (uitzonderings)categorieën waarbij de mogelijkheid tot digitaal vergaderen is uitgesloten. Hierbij gaat het onder andere om besloten vergaderingen en vergaderingen met eedafleggingen en (her)benoemingsprocedures van onder andere de burgemeester en de commissaris van de Koning.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Digitaal vergaderen door decentrale overheden levert in een aantal situaties voordelen op. Dat heeft de praktijk in de afgelopen twee jaar (op grond van de Tijdelijke wet) aangetoond. Bij deze voordelen gaat het onder andere om beperking van reistijd, het efficiënter kunnen organiseren van vergaderingen en het (door veel mensen) eenvoudiger kunnen volgen van vergaderingen.

Het college benadrukt dat fysieke vergaderingen voordelen kennen ten opzichte van digitale vergaderingen, zoals ook in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is aangehaald. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over een veelal lagere drempel voor deelname aan vergaderingen en een sterkere en eenvoudigere sociale interactie tussen deelnemers en andere betrokkenen (inclusief non-verbale communicatie). Het gaat daarbij om waarden die voor het politiek-maatschappelijk debat van belang zijn. Een deel van deze voordelen van fysieke vergaderingen kunnen digitaal niet of niet volledig worden ondervangen.
Om de voordelen van digitaal vergaderen te benutten en de nadelen ervan te beperken bevat het wetsvoorstel enkele waarborgen. Een concreet en belangrijk voorbeeld daarvan is de eis van digitale openbare toegankelijkheid voor het publiek. De vergadering dient live uitgezonden te worden door de decentrale overheid. Dit betekent dat er een videoverbinding met geluid vereist is. Alleen een audioverbinding is onvoldoende. Ook geldt dat de vergadering niet kan starten of voortgezet kan worden als de verbinding wegvalt bij het uitzenden hiervan. Deze waarborgen zijn van belang om mede invulling te geven aan het Grondwettelijke vereiste (artikel 125) dat vergaderingen van de gemeenteraad en provinciale staten openbaar zijn.

De keuze om digitaal te vergaderen is aan de decentrale overheden. Daarbij zal per (type) vergadering bekeken kunnen worden wat de beste vergadermodaliteit is. Het is aan de decentrale overheden om daarbij een onderbouwde keuze te maken en daarbij rekening te houden met alle relevante belangen en waarden die samenhangen met de verschillende wijzen van vergaderen.
Het college stelt vast dat het wetsvoorstel nut en noodzaak onderbouwt. Het ziet geen aanleiding voor adviespunten bij toetsvraag 1.

2. Minder belastende alternatieven

Digitaal vergaderen zal in een aantal situaties efficiënter zijn voor decentrale overheden dan fysiek vergaderen. Dat kan ook (efficiency)voordelen opleveren voor burgers of ondernemers die vergaderingen wensen te volgen of wensen in te spreken.
Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten met betrekking tot minder belastende alternatieven.

3. Werkbaarheid

De toelichting bij het wetsvoorstel onderkent dat er nadelen kunnen kleven aan digitale vergaderingen. Daarbij kan het gaan om praktische belemmeringen, zoals technische storingen. Daarnaast ervaren deelnemers soms minder of ingewikkelder (sociale) interactie tijdens vergaderingen. Het college ziet aanleiding voor één adviespunt met betrekking tot de werkbaarheid van het voorstel. Het gaat hierbij om het waarborgen van de toegankelijkheid van openbare digitale vergaderingen.

Digitale toegankelijkheid

Het wetsvoorstel onderschrijft meermaals het belang van toegankelijkheid van digitale vergaderingen. De toelichting gaat daarbij beknopt in op de toegankelijkheid voor mensen met een auditieve (of andere) beperking. Om vergaderingen ook voor die doelgroepen toegankelijk te maken moeten beeldverslagen van vergaderingen aan bepaalde eisen voldoen. In dit kader verwijst het voorstel naar het *Tijdelijk besluit digitale toegankelijke overheid*. Aanvullende regels worden niet noodzakelijk geacht. Het wetsvoorstel bevat daarom geen extra bepalingen om de (digitale) toegankelijkheid van digitale vergaderingen te garanderen. Het voorgaande roept de vraag op of de toegankelijkheid van digitale vergaderingen voor alle doelgroepen op dit moment voldoende gewaarborgd is. Voor in ieder geval de volgende situaties kan de toegankelijkheid op dit moment nog onvoldoende zijn:

- Voor mensen met een auditieve of visuele beperking kunnen de voorzieningen om vergaderingen te volgen, terug te kijken/luisteren of in te spreken nog onvoldoende zijn. Het wetsvoorstel verwijst voor de toegankelijkheid naar het *Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid*. De monitor Voortgang digitale inclusie laat echter zien dat (decentrale) overheden dit besluit nog onvoldoende naleven.[1]
- Voor mensen die zelf niet beschikken over de digitale middelen en/of vaardigheden om vergaderingen digitaal te volgen of daarbij (digitaal) in te spreken, wordt niet altijd een alternatieve voorziening of ondersteuning geboden.

3.1 Het college adviseert om de toegankelijkheid van digitale vergaderingen van decentrale overheden te waarborgen, in het bijzonder voor mensen die niet beschikken over de voorzieningen of vaardigheden om digitale vergaderingen te volgen of daaraan bij te dragen.

Het wetsvoorstel bevat een juridische grondslag om bij ministeriële regeling regels te stellen over de (technische) vereisten waar de digitale vergadering of vergaderomgeving aan moet voldoen. Volgens uw ministerie zal deze mogelijkheid vooralsnog niet worden benut.[2] Het college geeft in overweging om deze grondslag te benutten om voorwaarden te bepalen waarmee de toegankelijkheid van digitale vergaderingen wordt gewaarborgd. Aanvullend merkt het college op dat een deel van de hiervoor aangehaalde (praktische) belemmeringen zich niet of in mindere mate voordoen bij fysieke vergaderingen. Ook tegen die achtergrond blijft een zorgvuldige afweging door decentrale overheden van groot belang om al dan niet te kiezen voor digitale vergaderingen.

4. Gevolgen regeldruk

Het voorstel bevat geen wettelijke verplichtingen voor burgers of ondernemers. Als decentrale overheden ervoor kiezen om digitaal te vergaderen, kan dit efficiencyvoordelen opleveren. Het kan er echter ook toe leiden dat bepaalde groepen burgers extra investeringen moeten doen om de vergaderingen te kunnen volgen of daarin in te kunnen spreken. Dit zal vooral het geval zijn als decentrale overheden onvoldoende voorzieningen treffen voor die doelgroepen die minder digivaardig zijn of die

[1] Kamerstukken II 2021/2022, 26643, nr. 809. Kamerbrief '*Voortgang Digitale Inclusie*', 21 december 2021.
[2] Uit de artikelsgewijze toelichting volgt dat deze wettelijke grondslag toekomstgericht is opgenomen om bijvoorbeeld nieuwe technische risico's af te dekken of mitigerende maatregelen te treffen.

door beperkingen niet goed in de gelegenheid zijn om de digitale vergadering te volgen. Door opvolging te geven aan adviespunt 3.1 kunnen deze maatschappelijke kosten beperkt worden.
Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten met betrekking tot de analyse van de regeldrukeffecten van het wetsvoorstel.

Dictum

Gelet op de toetsing is het eindoordeel van ATR bij de voorgenomen *Wet digitaal vergaderen decentrale overheden:*

Het wetsvoorstel indienen, nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verzoekt u om in het definitieve voorstel toe te lichten op welke wijze u met het adviespunt rekening hebt gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris